

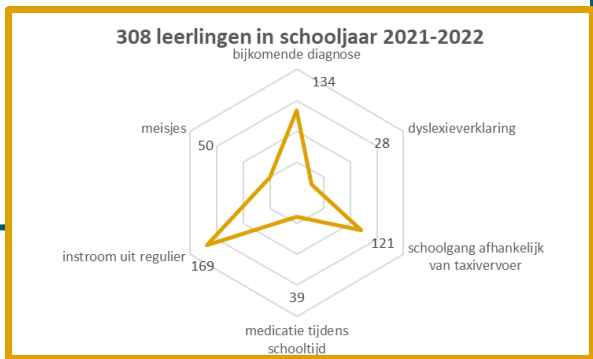
SCHOOLPLAN 2021-2025

Onderwijsconcept en missie

Ons motto is *bouwen in balans*. Ons specialisme is het bieden van voltijds dagonderwijs aan leerlingen met autisme in een klassikale setting. Ons streven is dat leerlingen zich bij ons op school zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen, zowel op sociaal-emotioneel als op cognitief gebied. Wij zijn pas tevreden als leerlingen bij ons zo 'geland' en 'gegroeid' zijn dat ze qua kennis, vaardigheden en 'als persoon' succesvol kunnen doorstromen naar het vervolgonderwijs.

We bouwen:

- ◊ een klassikale setting met een compact, multidisciplinair team
- ◊ een vaste plek voor leerlingen in de klas en een rooster 'zonder gaten'
- ◊ samen met leerlingen, ouders en hulpverlening
- ◊ aan uitdagende situaties voor leerlingen in de nabijheid van leerkrachten
- ◊ vanuit de aanname dat struikelen hoort bij groeien

“ **BOUWEN DOEN WE NIET ALLEEN, BOUWEN DOEN WE SAMEN** ”

Koers 2021-2025

Het Leo Kannercollege is in 2007 opgericht om onderwijs te bieden aan leerlingen met autisme die in het regulier onderwijs niet tot leren kwamen. Vanaf leerjaar 1 hebben we de school stap-voor-stap opgebouwd. We zijn inmiddels 25 klassen groot en bieden drie leerwegen, vmbo-tl, havo en vwo. Slagingspercentages, bestendiging en feedback van oud-leerlingen leren ons dat we op de goede weg zijn.

Ondanks Passend Onderwijs merken we dat er nog steeds een groep leerlingen is die in het regulier onderwijs niet tot leren komt. Verder merken we dat het autisme in de dynamiek en het tempo van de samenleving steeds meer en eerder knelt. Hiernaast zien we bij vervolgonopleidingen en op de arbeidsmarkt een accentverschuiving van kennis naar vaardigheden. Daarom bouwen we ons curriculum uit met een vaardigheidsaanbod waarin onder andere aandacht is voor samenwerken, reflecteren en communicatieve vaardigheden.

We hebben de afgelopen jaren ook kennisgemaakt met jongeren waarbij het autisme zich zo uit dat volledige schoolgang niet mogelijk is. Hun ontwikkelruimte wordt door de huidige wet- en regelgeving beknot. We willen met onze ketenpartners verkennen hoe we als LKC voor deze jongeren het perspectief op leren en ontwikkelen kunnen openen. We streven hierbij naar een duurzaam perspectief in plaats van kortlopende trajecten.

Aan deze thema's besteden we de komende vier jaar extra aandacht:

TOEGANG TOT VERVOLGONDERWIJS

- ◊ Voor de kernvakken onderzoeken we hoe naast de lesmethodes met educatieve software de ontwikkeling van de leerlingen kunnen stimuleren richting vervolgonpleiding.
- ◊ We ontwikkelen hybride toetsbeleid, waarbij we summatieve toetsing aanvullen met formatieve varianten.
- ◊ We stemmen onze lesinhoud af op de aanstaande vernieuwing van de eindtermen in het voortgezet onderwijs.
- ◊ We bevorderen de generalisatie van schoolse vaardigheden door handvatten te bieden voor de begeleiding van schooltaken thuis.

ONDERWIJSAANBOD OP VAARDIGHEDEN

- ◊ We trainen de reflectievaardigheid van leerlingen met portfolio-opdrachten waarin ze leren kijken naar hun ontwikkeling op het gebied van leergebiedoverstijgende vaardigheden.
- ◊ De vak- en werkgroepen ontwikkelen doorlopende leerlijnen voor onder andere *computational thinking, formuleren & redeneren* en *practicumvaardigheden*. In deze leerlijnen is ook aandacht voor de generalisatie van het geleerde bij andere vakken.
- ◊ Met projectonderwijs bieden we leerlingen een onderwijsvorm die draait om samenwerkbaarheid, 'out-of-the-box'-denken en reflectieskills.
- ◊ Alle leerlingen in leerjaar 4 lopen stage waardoor ze hun kennis en vaardigheden buiten school in de praktijk kunnen brengen.

PERSOONSVORMING

- ◊ De vier pijlers van UNESCO (vrede & mensenrechten, wereldburgerschap, intercultureel leren, duurzame ontwikkeling) bieden een stevig fundament waarop onze leerlingen hun burgerschap kunnen ontwikkelen. We bouwen daar een activiteitencurriculum omheen.
- ◊ We willen de inzet van jeugdhulp versnellen met behulp van ketenpartners, onder andere door de inzet van Jeugdhulp op School en begeleidingstrajecten van Centrum Autisme op school.

DUURZAME TEAMONTWIKKELING

- ◊ Medewerkers brengen hun expertise samen en zetten dit in voor vakoverstijgende onderwijsontwikkeling. Het delen van expertise binnen en buiten school draagt bij aan de onderwijskwaliteit.
- ◊ Samen school maken vraagt om een open feedbackcultuur. Dit heeft na de coronaperiode onze intensieve aandacht.

Benieuwd wat we precies van plan zijn? Draai de bladzijde om!

WOORD VOORAF

‘Wordt 2022-2023 een normaal jaar?’ Dat was de vraag waarmee we het tweede jaar van schoolplan 2021-2025 begonnen. Inmiddels weten we het antwoord. Echt normaal wilde het niet worden, maar het was in elk geval een volledig schooljaar mét live onderwijs. Zowel de leerlingen als het schoolteam hadden het te stellen met hun gezondheid; corona en (buik)griep heersten volop. Dit gaf druk op de leerlingen die school misten en druk op het team met het verzorgen van invallessen. De pandemie leerde ons al dat continuïteit een kostbaar goed is. Veel dank dus aan alle leerlingen, ouders, begeleiders en het schoolteam voor al hun extra inspanningen om de continuïteit van 2022-2023 veilig te stellen.

Vooruitkijkend naar schooljaar 2023-2024 hopen we weer te kunnen rekenen op ieders extra inspanning. Misschien niet wegens ziekte, maar wel vanwege de roerige tijd waarin we leven. Dit vraagt veel van de weerbaarheid en veerkracht, niet in de laatste plaats van de leerlingen. Zij werken elke dag aan een ongewisse toekomst die in niets zal lijken op wat wij als oudere generatie hebben meegemaakt.

Een roerige tijd hoeft zich wat ons betreft niet te vertalen in een roerige school(organisatie), bij uitstek niet. Het vraagt in onze optiek wel om een school die actief afstemt op maatschappelijke ontwikkelingen en dus in beweging blijft. Dit document biedt een inkijkje in de ‘bewegingen’, projecten en scholingen die achter de schermen gaande zijn om de leerlingen zo goed mogelijk te kunnen blijven voorbereiden op hun toekomst.

DUURZAME TEAMONTWIKKELING

De teamscholingen van 2021-2022 en 2022-2023 stond in het teken van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). In het eerste NPO-jaar richtte de scholing zich vooral op het signaleren van eventuele coronachterstanden bij de kernvakken via applicatie *Numo* en op het leren werken met smartboardapplicatie *Prowise*.

In het tweede NPO-jaar draaide de teamscholing om applicatie Zien/VO. Deze software ondersteunt scholen bij het observeren en bespreekbaar maken van ontwikkelruimte bij leerlingen, met name in sociaal-emotioneel opzicht. Na drie teamscholingen is Zien/VO in 2023-2024 klaar voor toepassing in de praktijk. Dit zal vooral merkbaar zijn in de rapportgesprekken die we voortaan ontwikkelgesprekken zullen noemen. De gesprekken gaan immers over veel meer dan alleen het rapport.

Het afronden van de teamscholingen over Zien/VO biedt ruimte om in 2023-2024 een nieuw onderwerp op te pakken. We zien in de opdrachten die de leerlingen in de les maken dat er ontwikkelruimte ligt als het gaat om formuleringsvaardigheid en woordenschat. Dit leidt tot nu toe niet tot zorgelijke school- of examenresultaten en dat willen we graag zo houden. De LKC-werkgroep *taalontwikkeling* heeft daarom in 2022-2023 de samenwerking opgezocht met het CPS. Deze samenwerking leerde ons dat het stimuleren van de formuleringsvaardigheid en woordenschat valt of staat met een schoolbrede aanpak. Dit laten we ons geen twee keer zeggen, natuurlijk.

Wat betreft scholing zullen we in 2023-2024 ook het tweede deel van onze teamtraining over omgang met feedback oppakken. Dit onderwerp kwam voort uit de analyse van het tevredenheidsonderzoek 2022. Naast collectieve scholing blijft er ook ruimte voor individuele scholing. In 2022-2023 hebben we een succesvolle pilot gedaan met *E-wise*, een digitaal scholingsplatform. Met ingang van 2023-2024 zal *E-wise* vast onderdeel worden van de LKC-scholingswaaijer waarin bijvoorbeeld ook trainingen van Onderwijsnetwerk Zuid-Holland en CED zitten.

Het beschrijven van het LKC-klassenmanagement dat op ons verlanglijstje staat, is nog niet van start gegaan. Het stijgend aantal zieken noopte tot het maken van keuzes. Het borgen van het klassenmanagement bleek niet van vitaal belang voor de continuïteit en toekomstbestendigheid en hebben we dus ‘zonder erg’ kunnen doorschuiven naar 2023-2024.

De onderwijsinspectie heeft zorgen geuit over het landelijk niveau van de kernvakken Engels, Nederlands en rekenen. De uitlagen van de methode-onafhankelijke toetsing, zowel in de JIJ-toetsen als bij de eindexamens, laten op het LKC geen reden zien tot zorgen. Dit geeft ons de ruimte om de JIJ-toetsing die in de NPO-jaren was geïntensiveerd, weer naar het pre-coronaniveau te brengen.

De stabiliteit van de leerlingresultaten bij de kernvakken betekent ook dat we na 2022-2023 stoppen met het leerjaarbrede NPO-aanbod van adaptieve software *Numo*. *Numo* blijft wel in gebruik, maar dan als intensief arrangement voor individuele leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben bij een kernvak. Aandacht voor Engels, Nederlands en rekenen blijven we op het LKC natuurlijk wel houden. Naast de teamscholing over taalontwikkeling (zie kader *duurzame teamontwikkeling*) voeren we in 2023-2024 nieuwe lesmethodes voor Engels en Nederlands in die expliciet inzoomen op communicatie als doel van de taal. Hiernaast volgen leerlingen in klas 1 en 2 het vak RTD (rekenen, toetsing en digitale geletterdheid).

Buiten de JIJ-toetsing houden we zicht op de leervooruitgang van leerlingen via methodegebonden toetsing. Dit kunnen toetsen zijn voor een cijfer, maar ook toetsen en opdrachten met een andere manier van terugkoppeling en beoordeling. De werkgroep *formatief evalueren* onderzoekt op welke manier leerlingen meer inzicht kunnen krijgen in hun eigen leerproces. Doel voor 2022-2023 was het opbouwen van expertise. In 2023-2024 wil de werkgroep een handreiking maken voor leerkrachten waarmee ze een les formatief kunnen aanbieden en beoordelen, bijvoorbeeld met letterbeoordelingen of cijfer- en letterloos.

Wat betreft toetsing zijn er niet alleen inhoudelijke ontwikkelingen, maar ook veranderingen in de setting. Vanwege het NPO hebben we twee jaar geleden het zogenaamde ‘toetsmoment’ ingevoerd voor klas 4 havo en 4 vwo. Dit is een vast blokketijd in de week waarin leerlingen toetsen maken in de examenzaal. Oorspronkelijk bedoeld om tijdens de lessen meer effectieve lestijd te creëren, wordt het toetsmoment inmiddels ook gebruikt voor het houden van ‘hoorcolleges’ als voorbereiding op mbo, hbo en wo. Het simuleren van lessituaties van vervolgonderwijs is de reden dat we in 2023-2024 ook voor de leerlingen van 4 vmbo-tl een toetsmoment invoeren.

Veel onderwerpen in dit jaarplan kunnen we binnen school tot ontwikkeling brengen. Dit geldt echter niet voor het verkleinen van de beruchte ‘transferkloof’ tussen thuis en school die het autisme in de hand werkt. Het overbruggen van deze kloof valt of staat bij actieve uitwisseling tussen ouders, leerlingen en leerkrachten. Om deze reden organiseren we vijf keer per jaar ontwikkelgesprekken tussen leerling, ouders en mentor. Hiernaast houden we informatieavonden voor ouders en verzorgers waarin laten zien (en ervaren) hoe we op school werken. Op advies van de klankbordgroep organiseerden we in 2022-2023 een extra avond voor de ouders van klas 1 en 2. Centraal stond de methodiek waarmee we de weerbaarheid van leerlingen bevorderen. De reacties waren zo positief dat we deze informatieavond in 2023-2024 de herhaling gaat.

PERSOONSVORMING

Het Leo Kannercollege is een UNESCO-school. Concreet betekent dit dat we de leerlingen een activiteitencurriculum bieden dat alle vier pijlers van UNESCO omvat: vrede & mensenrechten, wereldburgerschap, intercultureel leren en duurzame ontwikkeling. De activiteiten kennen een theoretische én een verwerkingscomponent. Op deze manier vullen de leerlingen gedurende hun schoolloopbaan hun burgerschapsrugzak’. De leden van de werkgroep *activiteitenleerlijn burgerschapsvorming* houden het curriculum actueel, van de gedachtevorming tot de organisatie en de uitvoering. Hun doel voor 2023-2024 is de leerlijn zo door te ontwikkelen dat alle facetten van burgerschap vertegenwoordigd zijn. Hierbij zullen ze extra aandacht besteden aan het onderdeel *democratische cultuur* waarbij leerlingen ervaring opdoen met de vaardigheid ‘polderen’.

Observaties vanuit het schoolteam wijzen erop dat de behoefte aan vorming op het gebied van burgerschap lijkt toe te nemen binnen school. De resultaten van de jaarlijkse leerlingenquête laten een stabiel positief beeld zien, maar gedurende de schooldag zien we kortere lontjes en meer polarisatie. Naast de bijdragen van de werkgroepen *activiteitenleerlijn burgerschapsvorming* en *lunchjournaal* (zie kader *onderwijsaanbod op vaardigheid*) besteden we ook in de mentormethode *Tumult* ruime aandacht aan positieve omgangsvormen en groepsdynamiek. Toepassing van het geleerde komt onder andere aan bod in de LGO-P-lessen van klas 1 en 2 waarin het draait om weerbaarheid en sociale interactie. De LGO-P-lessen in klas 2 verliepen al met de hele klas tegelijk, dit zal in 2023-2024 ook voor klas 1 gelden. Op deze manier creëren we meer oefengelegenheid voor de leerlingen.

Ook vormend, maar dan op een andere manier is de leerlingzorg op het LKC. Een groot gedeelte hiervan vindt plaats tijdens de lessen. In de aard gaat het dan om groepsbegeleiding. Als een leerling behoefte heeft aan individuele begeleiding, dan vindt dit meestal buiten het LKC plaats, bijvoorbeeld bij dagbestedings- of hulpverleningsorganisaties. In bepaalde situaties kan er echter ook tijdelijk op school individuele begeleiding georganiseerd worden, bijvoorbeeld voor leerlingen met een opbouwrooster. Dit is mogelijk in het kader van Jeugdhulp op school (JOS), een initiatief dat vorig schooljaar met behulp van de samenwerkende gemeentes van Holland Rijnland kon starten op het Leo Kannercollege. Het eerste jaar is binnen school zo positief geëvalueerd dat er een verzoek is ingediend voor een vervolg in 2023-2024.

Hiernaast is Rivierduinen (Centrum Autisme) twee ochtenden in de week op school voor individuele trainingen psycho-educatie, sociale vaardigheden en ‘zicht op zelf’. In tijden van grote personeelstekorten en wachtlijsten in de zorg realiseren we ons hoe bijzonder het is dat Rivierduinen deze trainingen ook in 2023-2024 op school mogelijk maakt.

ONDERWIJSAANBOD OP VAARDIGHEDEN

Het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) maakte het de afgelopen twee schooljaren mogelijk om extra in te zetten op de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in klas 1, 2 en 3. Dit hebben we gedaan in de vorm van projectweken. Tijdens een projectweek werken leerlingen onder leiding van kunstdocenten van Stichting Tamino vanuit film, muziek, drama of grafische vormgeving aan een bepaald thema. Deze werkwijze haalt leerlingen uit hun comfortzone en stimuleert prachtige groeispurten. Scholen mogen de NPO-gelden ook na afloop van schooljaar 2022-2023 besteden, dus voor 2023-2024 staan er weer twee projectweken op het programma.

Vergelijkbare groeispurten zagen we ook altijd ontstaan na de stageperiode van de leerlingen in klas 4 vmbo-tl. Tijdens NPO hebben we om die reden voor de leerlingen van 4 havo en 4 vwo een stageperiode ingevoerd. Dit pakte uit zoals gehoopt en daarom nemen we stages op in het curriculum van alle leerwegen van leerjaar 4.

Naast het aanleren zetten we ook in op het verankeren van vaardigheden. In klas 1 en 2 zijn de leerlingen begonnen met het aanleggen van een vaardigheidsportfolio. In hun (digitale) portfolio reflecteren leerlingen en leerkrachten elke schoolperiode bij een praktijkvak op een nieuwe vaardigheid, zoals taakgerichtheid, zelfstandigheid, zelfreflectie en samenwerken. In 2023-2024 maken ook de leerlingen in klas 3 kennis met dit portfolio. Behalve het verankeren van de vaardigheden willen we met het vaardigheidsportfolio de ontwikkeling van het ‘zicht op zelf’ bij de leerlingen stimuleren.

Vaardigheidsverwerving staat ook bij een aantal LKC-werkgroepen centraal. De werkgroep *lunchjournaal* heeft in 2021-2022 en 2022-2023 een werkwijze ontwikkeld om de dagelijkse journaallessen te verrijken met constructieve debatten. Aanleiding hiervoor waren observaties vanuit het schoolteam dat de polarisatie in de samenleving ook de school binnendruppelde. Volgend schooljaar zal de werkgroep deze werkwijze verder uitrollen in de school en een extra werkwijze ontwikkelen.

De werkgroep *doorlopende leerlijn practicum* heeft het afgelopen jaar in kaart gebracht welke practica er binnen school gegeven worden bij de BiNaS-vakken (biologie, natuurkunde, scheikunde). Hiernaast hebben de leden de verschillende practica gecategoriseerd naar vaardigheid. In 2023-2024 wil de werkgroep het LKC-aanbod stroomlijnen zodat leerlingen met een zo breed mogelijk palet aan practicumvaardigheden doorstromen naar hun vervolgonderwijs.

De derde werkgroep die zich richt op vaardigheden is *computational thinking* (CT). In 2022-2023 heeft de werkgroep een nieuwe lessenserie ontwikkeld die wegens succes wordt voortgezet in 2023-2024. Voor klas 2 zal de werkgroep in 2023-2024 een vervolgsessie maken. Beide lessereksen worden dit schooljaar verrijkt met andere aspecten van digitale geletterdheid, zoals mediawijsheid en basiskennis ICT. Ook in ontwikkeling is een thuishaven voor de CT-leerlijn, het CT-lab.

De thuishaven van de werkgroep *buitenlokaal* krijgt ondertussen steeds meer vorm. Het ontwerp is af, er is een waterput geslagen en een irrigatiesysteem aangelegd. Composteren, ingrediënten kweken voor de kookles, bodemonderzoek doen, sensoren uitlezen, het kan allemaal in en met het buitenlokaal in 2023-2024.